

ספר שמות: האנטומיה של הנפש היהודית

מסע בין חירות, מחויבות והתקשרות

ספר שמות משרטט את סיפור הולדתה של האומה: משעבוד מצרים ועד להקמת המשכן.

חירות

יציאת
מצרים

מחויבות

הר סיני

התקשרות

המשכן

שלושת האלמנטים המרכזיים שעליהם מושתתת האמונה היהודית.

חירות: הנקודה הארכימדית

ללא חירות אין ערך לשום דבר.

- לפני שקיימת חוקה ולפני שנוצר קשר, היחיד חייב להיות אוטונומי. העבדות מוחקת את האנושיות; יציאת מצרים מחזירה את היכולת להיות 'אני'.

”אם האדם לא פועל מתוך מקום אוטונומי, הוא אינו יכול להיות שותף.”

Frank Ruhl Libre

מחויבות: מתנת החוק

החירות אינה ואקום. חירות אמיתית היא היכולת לבחור את מי לשרת. המעבר הוא מ'עבדי פרעה' ל'עבדי ה'".

**"בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם
תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה"
(שמות ג:י"ב).**

**החירות היא המצע לקבלת
התורה: "נעשה ונשמע".**

התקשרות: המעבר מפאסיביות לאקטיביות

מצרים וסיני

נוכחות פאסיבית
האלוהים פועל, האדם מקבל.
ניסים (מכות, קריעת ים סוף).

המשכן

היחלצות אקטיבית
האדם פועל, האלוהים שוכן.
"וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה... אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ"

כדי להתקשר באמת, על האדם לחדול מלהיות מקבל ולהפוך לנותן ובונה.

**זיכרון
השגחה**
שרה, גאולה

מניין / ציווי
מפקד, סדר צבאי

פ-ק-ד

היעדר
נפקד (חסר)

מילת מפתח בהבנת המשכן והגאולה.

פקידה כנוכחות: 'להיראות'

הסבל הוא התחושה שאתה
'בלתי נספר' בעיני האל.

הגאולה היא אישוש הקיום:
אתה נראה, משמע אתה קיים.

"פֶּקֶד פִּקְדָתִי אֶתְכֶם"

חרב פיפיות: הסכנה שבחשיפה

עמידה ישירה באור האלוהי
היא סכנה קיומית.

מחצית השקל מגינה על
היחיד על ידי שילובו בכלל.

"ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"

הנוכחות שבהיעדר

- להיות 'נפקד' משמעו להיות חסר, אך היעדרותך מורגשת.
- במשכן, אינך יכול להסתתר בחירותך הפרטית. עליך להביא להביא את ה'עצמי' אל המרחב המרחב הציבורי.

"וַיִּפְקֵד מְקוֹם דָּוִד"

חטא העגל והתיקון במשכן

חטא העגל: ניתוק

המשכן: תיקון (תרומה)

המשכן הוא 'תשובת המשקל'. המרת הדחף לאלילות פיזית בנתינה בונה לנוכחות השכינה.

"לְנִשְׁכָּנוּ תְּדַרְנְשׁוּ"

- בשונה מניסי מצרים, השראת השכינה דורשת **עמל אנושי** ('דרישה').
- הרוחניות דורשת בנייה אקטיבית. לא מציאה, אלא **יגיעה**.

"ציון היא דורש אין לה - מכלל דבעיא דרישה"

הזמן היהודי: שלושת הרגלים

פסח
חירות

שבועות
מחויבות

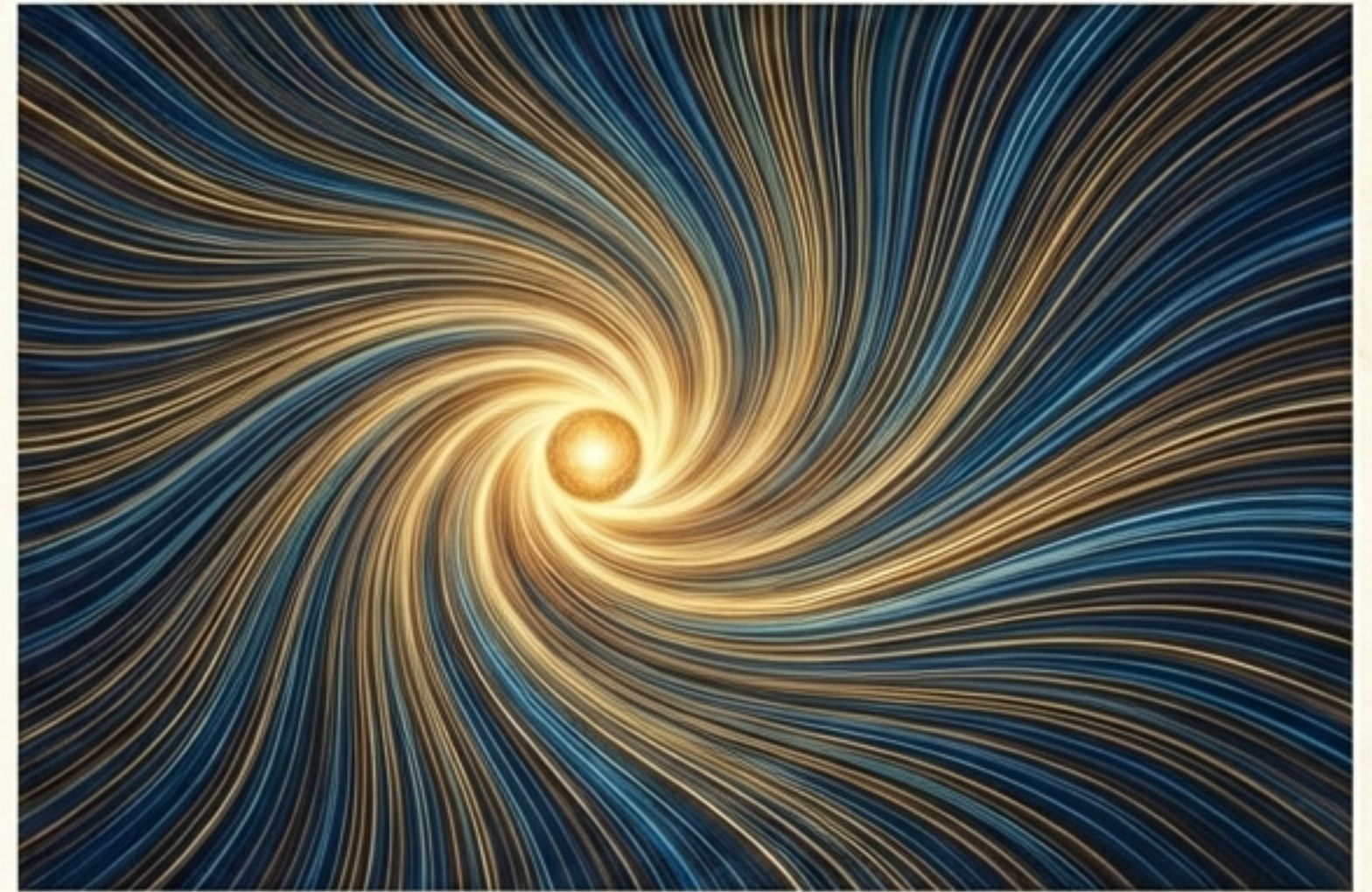

סוכות
התקשרות

סוכות מייצג את האינטימיות של המשכן - שמחה, טבע, וחיבוק ישיר.

ראיית פנים: השיא של הפקידה

הסינתזה השלמה:
שימוש בחירות (רכוש), מילוי
מילוי המחויבות (מצווה),
להשגת התקשרות (ראיית
פנים).

"יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ... וְלֹא יִרְאֶה אֶת פְּנֵי יְהוָה רִיקִים"

סיכום המסע

תכלית היציאה היא הכניסה

המטרה לא הייתה רק לצאת ממצרים, אלא להיכנס למערכת יחסים.

אֲנֹשְׁרֵי אִישׁ שְׁלֹא יִשְׁכַּחְךָ, וּבֶן אָדָם יִתְאַמֵּץ בְּךָ